

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2117

Vragen van het lid **Atsma** (CDA) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de zendtijd 2.42-omroepen* (ingezonden 17 februari 2010).

Antwoord van staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 2 april 2010).

Vraag 1

Is het waar dat de IKON en de Zendtijd voor Kerken (ZvK) vanaf 1 september 2010 minder zendtijd krijgen en de Humanistische Omroep meer zendtijd krijgt?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welke 2.42-omroepen moeten per 1-9-2010 zendtijd inleveren en welke omroepen krijgen meer zendtijd?

Antwoord 2

De zendtijdverdeling is een gesloten systeem. Dit betekent dat wanneer het Commissariaat voor de Media een 2.42-omroep meer zendtijd toedeelt, de andere 2.42-omroepen minder zendtijd krijgen toegewezen.

Voor de periode 2010–2015 heeft alleen de Humanistische Omroep meer zendtijd gekregen. De overige 2.42-instellingen hebben hiervoor zendtijd moeten inleveren.

Vraag 3

Is het waar dat van de uren beschikbare zendtijd 75% wordt verdeeld naar rato van de omvang van de achterban? Op basis van welke gegevens wordt de rato van de omvang van de achterban vastgesteld?

Antwoord 3

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar de brief van de minister van OCW aan de Kamer van 2 maart 2009 (Kamerstukken II, 2008–2009, 31 356, nr. 46). Hierin staat dat de 2.42-omroepen een vast aantal uren zendtijd krijgen (zogenaamde *vaste-voet-zendtijd*) en daar bovenop een aantal uren dat afhankelijk is van de grootte van de achterban (*proportionele zendtijd*). Dit

¹ Nederlands Dagblad, 5 januari 2010.

betekent dat inderdaad 75% van de beschikbare zendtijd verdeeld wordt naar rato van de omvang van de achterban. Als bijlage bij genoemde brief was gevoegd de «Beleidsregels aanwijzing kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag 2010–2015» van het Commissariaat voor de Media.

Genootschappen die zendtijd aanvragen moeten zelf – onderbouwd – aannemelijk maken wie zij vertegenwoordigen. Artikel 3, derde lid van de Beleidsregels van het Commissariaat geeft aan dat de aanvrager bij de aanvraag een gemotiveerde, zo nauwkeurig mogelijke, betrouwbare en valide opgave moet bijvoegen van het aantal personen dat in Nederland redelijkerwijs geacht kan worden te behoren tot de hoofdstroming waarvoor de aanvraag wordt ingediend. Het Commissariaat laat de bewijslast vervolgens onafhankelijk toetsen door deskundigen op het terrein van demografie, godsdienstwetenschappen en sociologie. Tevens raadpleegt het Commissariaat gegevens uit onderzoeken van het CBS en CPB.

Vraag 4

Op basis van welke meetmethode is vastgesteld dat het aantal humanisten meer dan 500 000 bedraagt?

Antwoord 4

Deze uitkomst is gebaseerd op een onderzoek van Motivaction. Zij hebben daartoe opdracht gekregen van onder meer het Humanistisch Verbond en de HUMAN. Voor dit onderzoek is een gewogen webmeting uitgevoerd onder ruim 9500 respondenten tussen 18 en 65 jaar. Van de respondenten waardeerde 11% het Humanisme met een 9 of een 10. Bij vervolgvragen deelt bijna de helft hiervan, namelijk 47% zichzelf in bij het Humanisme. Dit komt overeen met ruim 550.000 mensen in de leeftijd van 18 tot 65 jaar.

Vraag 5

Is dit een objectieve meetmethode en sluit deze meetmethode aan bij gegevens van andere bronnen?

Antwoord 5

Anders dan voor de voorgaande periode heeft HUMAN ten genoegen van het Commissariaat kunnen aantonen dat het aantal humanisten in Nederland zodanig is gestegen dat de omvang van de aanhang de grens van 500 000 personen is gepasseerd. Het onderzoek is uitgevoerd volgens erkende sociaalwetenschappelijke standaarden met betrekking tot objectieve meetmethoden.

Vraag 6

Zijn de cijfers van de omvang van de andere 2.42-omroepen bekend? Zo ja, om welke aantallen gaat het?

Antwoord 6

Ja, de globale cijfers van het aantal aanhangers per hoofdstroming zijn bekend. Er bestaat echter geen nauwkeurige, wetenschappelijk betrouwbare bevolkingsstatistiek waaruit blijkt wat de kerkelijke of geestelijke gezindte is van elke individuele Nederlander.

Om discussies over het precieze aantal personen dat een stroming aanhangt, te voorkomen hanteert het Commissariaat drie grootteklassen:

A: Bij een aanhang van 2 000 000 personen of meer;

B: Bij een aanhang van minder dan 2 000 000 en meer dan 500 000 personen;

C: Bij een aanhang van minder dan 500 000 personen

De zeven hoofdstromingen en hun aanhang zijn op basis daarvan in de volgende grootteklassen ingedeeld:

A: Katholicisme en Protestantisme;

B: Islam en Humanisme;

C: Boeddhisme, Hindoeïsme en Jodendom.

Vraag 7

Betekent het «hebben van affiniteit met» een stroming dat je tot de achterban van een stroming behoort? Zo ja, geldt dit voor alle 2.42-omroepen?

Antwoord 7

Het is voor het Commissariaat niet altijd eenvoudig om te bepalen wat de omvang van de achterban van een hoofdstroming is. Een van de problemen is dat er verschil is in de wijze waarop religies en geestelijke stromingen georganiseerd zijn: de Protestantse Kerk Nederland en de Rooms Katholieke Kerk hebben een degelijke ledenadministratie. Andere religies en geestelijke stromingen zijn echter niet zo hecht georganiseerd. Daarom worden andere criteria gebruikt, zoals affiniteit. De Humanisten bijvoorbeeld zijn naar hun aard niet geneigd zich in instituties te organiseren. Het Humanistisch Verbond heeft ook maar een beperkt aantal leden. Maar het wordt niet betwist dat het Humanisme een belangrijke stroming is in de Nederlandse samenleving. Jurisprudentie van de Raad van State op dit vlak spreekt ook over «noodzakelijk maatschappelijk draagvlak, in de zin van een voldoende grote representatieve achterban, bestaande uit personen waarvan vaststaat dat zij daadwerkelijk affiniteit hebben met het godsdienstig of geestelijk gedachtegoed van de stroming». Mensen die wel eens een publicatie aanschaffen of een cursus volgen, worden niet gerekend tot de achterban.